

Protocol per a la prevenció, detecció i acció dels maltractaments i de les violències sexuals a infants i adolescents

---

**Adreçat a activitats d'estiu, activitats en horari lectiu
i no lectiu amb menors d'edat**

Juny 2023

PRÈAMBUL

El maltractament i la violència sexual són un problema que afecta tota la societat.

Per què cal implicar-s'hi?

- Perquè és un delictes i té conseqüències jurídiques i penals.
- Per aconseguir que l'entitat sigui un espai segur de protecció.
- Perquè no es pot prevenir allò que no se sap com abordar. Per això l'ús d'aquest protocol.
- Per donar veu a les víctimes.

La violència sexual és tot acte sexual o temptativa d'acte sexual, comentaris o insinuacions sexuals no desitjades, o accions per comercialitzar o utilitzar d'altre manera la sexualitat d'una persona via coacció per part d'una altra. Es pot dur a terme independentment de la relació de l'agressor amb la víctima, en qualsevol àmbit, inclosos la família, la feina o l'espai públic.

La violència sexual té una sèrie de conseqüències:

- Per la persona que la comet.
- Per l'entitat a la que pertany o treballa aquesta persona.
- Per les persones que saben la situació o sospitant-ne, no l'han comunicada a l'autoritat.

ACCIONS PREVENTIVES

RELACIONS SANES, TRANSPARÈNCIA I BON TRACTE:

- Treballar sempre que sigui possible en parelles pedagògiques i esportives; seria ideal que aquestes parelles fossin mixtes.
- Evitar situacions inadequades i favoritismes en les relacions amb l'adult.
- Respectar la voluntat dels infants i adolescents sobretot en activitats on hi ha contacte.
- Es recomana que els infants i adolescents no vagin mai sols, sempre han d'anar acompanyats, com a mínim, en parella.
- Un adult no s'ha de quedar mai sol amb un infant o adolescent. L'han d'acompanyar, almenys dos menors.

ESPAIS UTILITZATS

- Realitzar les activitats en grup en espais oberts o visibles per tothom.
- Facilitar al màxim la visibilitat en els espais utilitzats, de manera que permetin la transparència com a factor de prevenció. A la vegada, han de ser guardadors de la intimitat, en el cas que l'activitat ho requereixi.
- En lavabos, dutxes, canviadors de roba i espais d'entrevista individual, sempre que sigui possible, cal anar amb el grup d'infants o adolescents. Si és un cas d'urgència d'un sol infant o adolescent, cal avisar una altra persona de l'equip tècnic i respectar el temps lògic d'aquest espai.
- Pel que fa als espais de reflexió o entrevista individual, es recomana que no siguin en un espai tancat. Es poden generar espais tranquils en llocs oberts. Es recomana acotar el temps i fer-ho en total transparència amb la resta de l'equip.
- No s'ha de tancar mai un espai amb baldó.

CURES I VISITES MÈDIQUES

- Les cures amb aigua i sabó es faran a un lloc visible del lavabo o zona destinada a aquest efecte i, sempre que sigui possible, amb altres infants o joves o membres de l'equip tècnic de l'entitat.
- En el cas de visites mèdiques que s'hagin de dur a terme durant les activitats, cal anar acompanyat d'un responsable de l'entitat. S'informarà els pares/tutors legals i es demanarà que donin una autorització per escrit, que permeti que membres de l'equip tècnic portin l'infant o adolescent al metge. Es poden fer aquests torns, sempre que sigui possible, amb altres infants o membres de l'equip tècnic (per exemple, anar a la infermeria amb l'infant que s'ha fet mal i un altre company). En el cas que s'hagi de fer repòs i impliqui la presència d'un membre de l'equip tècnic, acordar prèviament quin criteri se seguirà per fer aquesta vetlla.

DADES, IMATGES I XARXES SOCIALS

- Cal donar a conèixer el marc legal en relació amb els drets d'imatge i la protecció de dades i les conseqüències de la seva vulneració a infants i joves, personal de l'entitat i famílies.
- S'ha d'evitar donar o sol·licitar números telefònics de mòbils, adreces electròniques personals o altres dades sense el coneixement de les famílies.
- Cal respectar la confidencialitat de les dades.
- Cal fer servir preferiblement càmeres de l'entitat.
- S'ha d'informar les famílies que no poden fer difusió, sense permís, de fotografies i vídeos en què apareguin altres infants o adolescents.
- Cal plantejar-se l'ús de les xarxes com a eina de treball i difusió, no de contacte personal amb un adolescent.
- Cal utilitzar les xarxes socials de l'entitat, i no les personals.
- No s'ha de seguir o afegir infants i adolescents amb els quals s'estigui treballant i s'ha d'evitar compartir la vida privada amb els infants i adolescents.
- En les aplicacions de missatgeria (WhatsApp, Telegram, Signal,...), es recomana que hi hagi almenys dues persones adultes en els grups.
- Cal educar en les xarxes socials i la intimitat.

TRUCADES A ADOLESCENTS

- El contacte telefònic amb adolescents ha d'estar pactat prèviament i per a temes de l'activitat i del grup.
- Es recomana fer les rondes de trucades amb l'equip tècnic de manera conjunta.

DORMIR FORA DE CASA (excursions, campaments, travesses, etc.)

- S'ha d'entendre el fet de dormir fora de casa com una activitat col·lectiva en què cada infant o adolescent ha de tenir el seu llit o el seu espai per dormir.
- Si les persones responsables fan torns, és important que siguin compartits almenys en parelles, que aquests torns siguin rotatius i tenir un espai adequat per poder fer aquestes guardes (un llit per responsable de guarda, el qual estigui situat en un espai accessible i que tingui sentit).

OBSEQUIS

- Els regals han de ser pactats prèviament (per exemple, amic invisible, premi per algun joc).
- Cal afavorir els regals grupals per sobre dels individuals.
- Si les persones adultes reben regals per part només d'un infant o adolescent (dibuixos...), s'han de quedar a l'espai on es desenvolupen les activitats, no s'han de portar a casa com una cosa especial.
- Tractar tots els infants i adolescents per igual.

DESPLAÇAMENTS

- S'ha de demanar una autorització de les famílies amb les inscripcions generals, per escrit, acordant prèviament com es desenvoluparan aquests desplaçaments.
- Si hi ha algun canvi puntual respecte el previst, cal demanar prèviament un permís per escrit a les famílies

ARRIBADES I RECOLLIDES

- Recollir al full d'inscripció el detall de les persones que els tutors legals dels infants autoritzen a fer la recollida al finalitzar l'activitat.
- Si hi ha algun canvi ocasional, demanar que es comuniqui prèviament per escrit o bé fer que aquesta comunicació quedi enregistrada.
- Especialment en situacions familiars conflictives (custodies compartides, ordres d'allunyament), és important que estiguem ben informats i que acordem amb els tutors legals com hem d'actuar. Demanar si cal prèviament un permís especial per escrit.
- No deixar mai cap infant o adolescent en mans de persones no autoritzades.
- Els membres de l'equip tècnic no acompanyaran als infants a casa seva, excepte que així estigui recollit i convenientment documentat.
- En els moments de l'arribada i recollida és important que en els espais delimitats sempre hi hagi almenys dos persones de l'equip tècnic acompanyant els infants i adolescents per tal de poder prevenir o actuar si es generessin situacions de risc.
- Si s'acaba l'activitat i els infants o adolescents no són recollits pels seus tutors legals, s'avisarà la policia local, no s'acompanyarà els infants o adolescents sense el permís per escrit dels tutors legals.

ACTIVITATS AMB ALTRES PERSONES EXTERNES A L'ENTITAT

- Garantir i estar alerta que les persones externes es remeten a fer les seves tasques, i no les pròpies de l'equip tècnic de l'entitat (exemple: l'infant ha d'anar al lavabo amb un monitor o monitora).

INDICIS DE DETECCIÓ DE CASOS DE MALTRACTAMENT O VIOLÈNCIA SEXUAL

- Indici que un infant o adolescent està patint aquesta situació en el seu entorn familiar o de confiança.
- Indici que un infant o adolescent està patint una situació de maltractament o de violència sexual per part d'algun membre de l'equip humà de l'entitat o de qui col·labora de manera puntual o estable.
- Indici que un infant o adolescent està patint una situació de maltractament o de violència sexual per part d'un altre infant o adolescent que participa en l'activitat.
- Indici que un infant o adolescent ha patit una situació de maltractament o violència sexual per part d'alguna persona externa a l'entitat o a l'activitat.

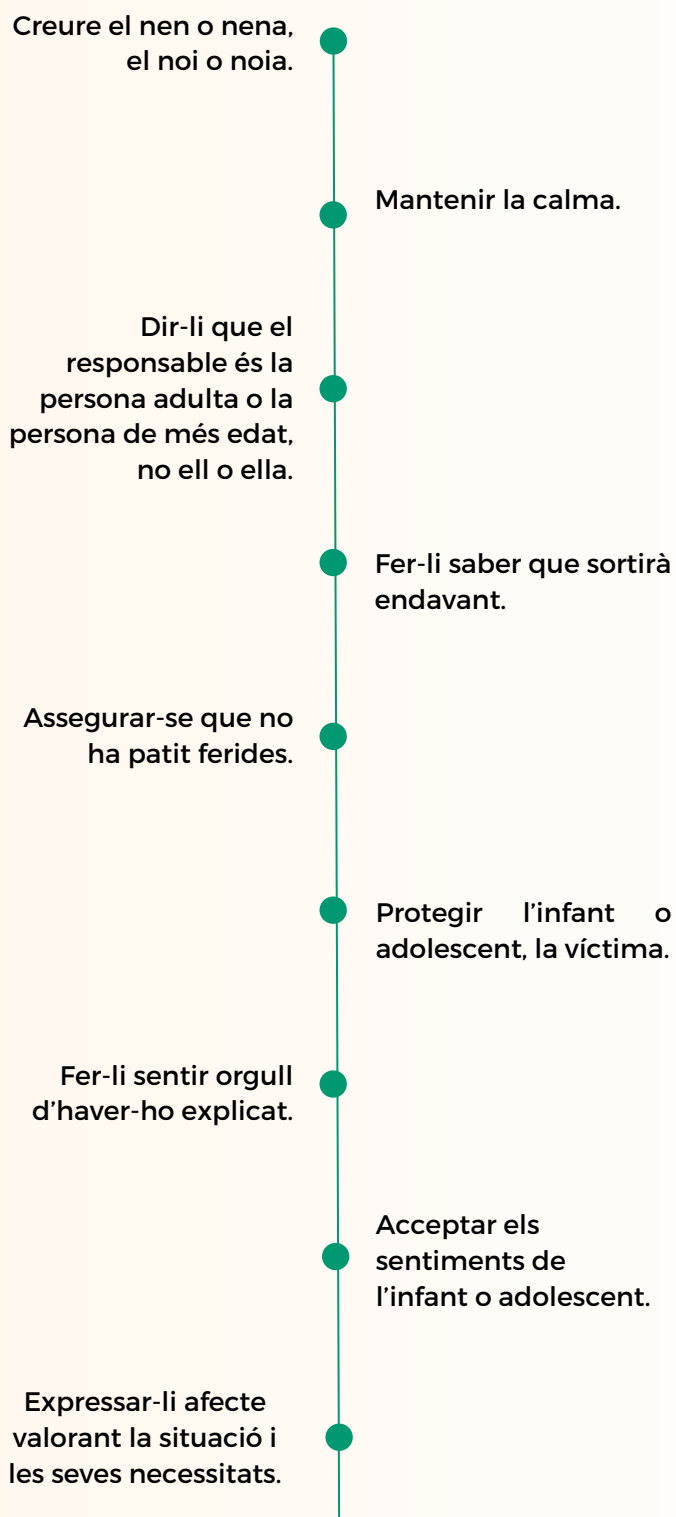
COM ACTUAR DAVANT D'UN INDICI

- La **discreció**: només un grup reduït de persones han de ser les coneixedores de l'acció detectada i les encarregades de gestionar les accions que s'han de dur a terme per garantir la protecció dels infants o adolescents.
- La **transparència**: s'ha de comunicar tot el que ha passat o del que se sap, informant les famílies i les persones afectades, i acompanyant-les en la mesura que es pugui.
- La **mínima intervenció necessària**: significa que els infants o adolescents que relatin una situació de maltractament o violència sexual no han de ser entrevistats per més d'una persona de l'entitat esportiva.

Ens trobem en una posició privilegiada per observar als infants i/o adolescents sistemàticament en diferents moments i contextos: en les activitats grupals, en les sortides, en les seves relacions amb les persones adultes, entre iguals, avaluant la seva presència (roba, cops i ferides, estat físic general, estat emocional), controlant la seva assistència i les absències justificades o no, per tal de conèixer i detectar aquelles situacions de risc o desemparament quan no tenen les seves necessitats més bàsiques cobertes.

COM ACTUAR DAVANT D'UNA EVIDÈNCIA

CIRCUIT DE NOTIFICACIÓ DAVANT D'UNA EVIDÈNCIA

1. La persona de l'entitat i/o activitat que sigui coneixedora d'una situació de maltractament o violència sexual ha d'informar per escrit la persona Referent de Protecció en temes de maltractaments o violències sexuals, i al professor/a responsable del grup classe en el cas d'activitats en horari lectiu.

2. La persona Referent de Protecció en temes de maltractaments o violències sexuals ha d'informar la direcció tècnica de l'entitat i l'ha d'acompanyar en tot el procés.

3. La direcció tècnica de l'entitat, davant d'un indicatiu o evidència, ha de trucar al telèfon d'INFÀNCIA RESPON (116 111 / 900 300 777) per donar tota la informació, i on la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) l'assessorarà respecte al procediment que cal seguir.

3.1) Paral·lelament ho ha de comunicar a les persones responsables en l'abordatge de temes de maltractament o violències sexuals a infants i adolescents de l'IBE per tal de poder comptar amb el seu assessorament o d'altres departaments de l'IBE si fos necessari (promocioesportiva@bcn.cat).

4. La direcció tècnica de l'entitat farà les accions de notificació (avisar la família, mossos i DGAIA, si escau, i mesures cautelars).

